

Kindvak lezing 2012

Voeden wij kinderen op tot watjes?

Overbescherming als een vorm van verwaarlozing?

Heeft het kind recht op een eigen bult?

Wat is de aanleiding?

In mijn ontwerp- en adviespraktijk ben ik herhaaldelijk geconfronteerd met zaken die vooral niet zouden mogen bij een kinderdagverblijf of bij scholen.

En laten dat nog net zaken zijn die in mijn ogen belangrijk zijn voor het opgroeiende kind...!!

Vaak te horen we wat er niet mag in de buitenruimte bij een kinderdagverblijf of school:

- Geen gras (je zou het in de mond kunnen steken);
- Geen zand (dat is vies en kinderen steken het in de mond);
- Geen water (wat daar worden ze nat en vies van; je kunt er ook ziek van worden);
- Geen stekelige vruchtdragende heesters want die prikken;
- Geen dieren, want daar kunnen ze allergisch voor zijn;
- Geen vlinderstruiken want die trekken ook bijen aan;

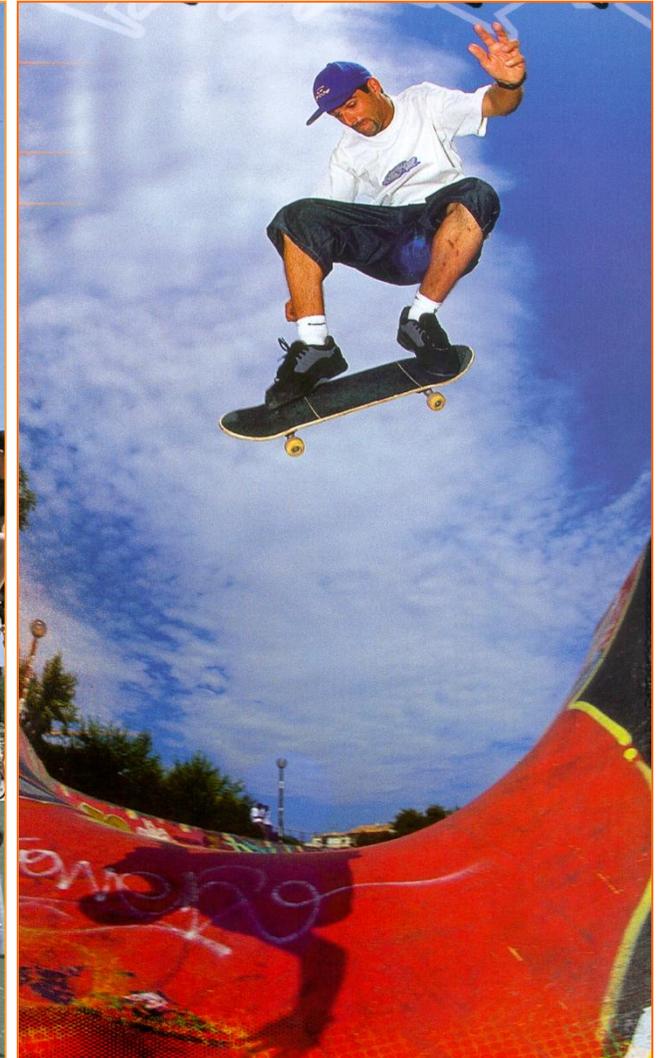
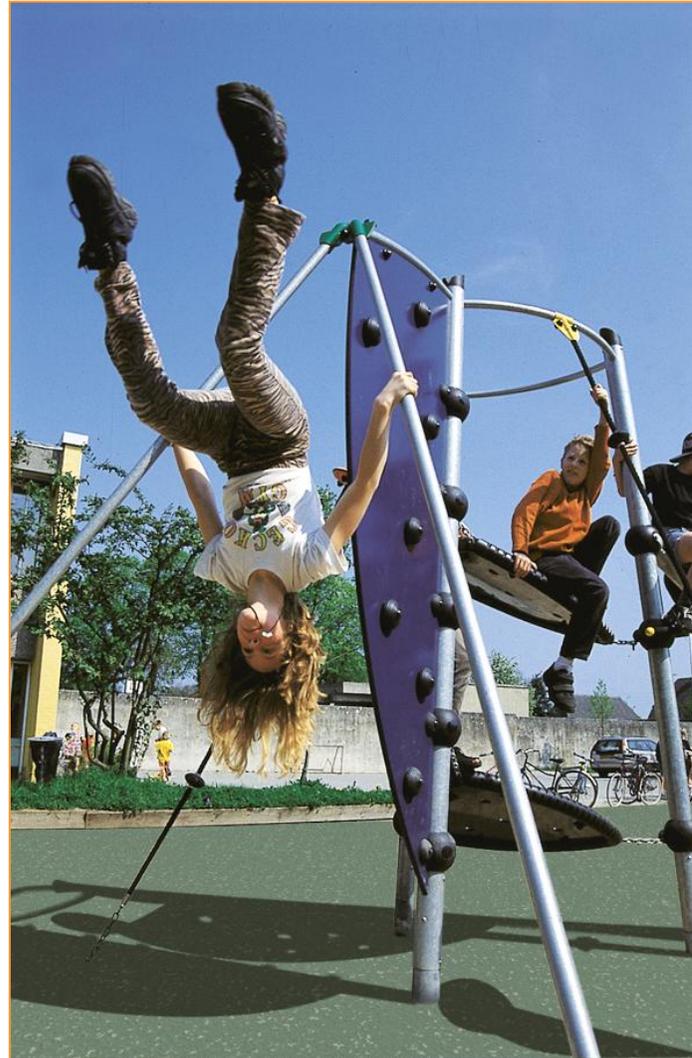
Zou dit niet mogen?

- In het algemeen geen planten die (bij grote hoeveelheden in de mond steken en eten) tijdelijke buikklachten veroorzaken;
- Geen “wild” spel want dat veroorzaakt conflicten (moeten ze daar ook niet van leren?) en het kan ongelukken veroorzaken;
- Geen hoogteverschillen of hellingen (kan leiden tot vallen en botsingen);
- Liever geen schommels en klimmen (want er kan gevallen worden en er is het risico van conflicten);
- Geen balanceren want dat vraagt hulp en die is er niet.

Is dat geen vorm van overprotectie?.....

Zou dit niet mogen?

Maar.....

Als kinderen nooit vallen zullen ze nooit leren hoe de volgende val te voorkomen.

Als een kind nooit iets verkeerd in zijn mond mag steken, dat leren het nooit om te gaan met het feit dat er dingen zijn die goed voor je zijn en dingen die juist wel goed zijn.

Wat zijn de gevolgen van overprotectie?

- Minder ontwikkelde motoriek en coördinatie (onderzoek heeft aangetoond de huidige generatie kinderen lichamelijk minder aankan dat de generatie van 15-30 jaar geleden)
- Achter blijven in cognitieve ontwikkeling (voor de cognitieve ontwikkeling is beweging nodig om de verbinding tussen de hersenhelften beter te ontwikkelen).
- Achter blijven in de sociale ontwikkeling door minder vanzelfsprekende contacten.

Volgens Ben Rensen (jeugdarts GGD Utrecht), Frank Baxks (hoogleraar Sportgeneeskunde) en Micha de Winter (hoogleraar pedagogiek) zijn opgelopen achterstanden vrijwel niet meer in te lopen (en dat zeiden ze 15 jaar geleden al !!!!)

Er is dus ook een economische belang; inlopen van achterstanden gaan moeilijk, maar kosten ook veel extra....

Alleen mijn zorg?

Literatuuronderzoek en recente publicaties leren anders.

Een rondgang.....

Uit wetenschappelijk onderzoek (Geurts e.a. 2010) blijkt dat overbescherming destrasteuze gevolgen kan hebben; ze lopen (bewegings)achterstand op. Ze krijgen te weinig kansen voor een optimale ontwikkeling.

Uit zeer recent onderzoek van de VU-Amsterdam blijkt dat basisschoolleerlingen uit groepen 7 en 8 minder bewegen dan hun leeftijdsgenootjes van 30 jaar geleden.

De huidige generatie 10- tot 12-jarigen scoort fors lager op kracht, lenigheid en motorische ontwikkeling (Colard, VU-MC 2010)!!!!

Psychology Today 20/11/2012

- Psycholoog Robert Epstein gaf aan zijn studenten aan dat ze hard dienden te werken en dat de lat hoog lag. De ouders gingen naar de rechter i.v.m. kindermishandeling !!
- Een kind klaagt; “ik wou dat mijn ouders een andere hobby zouden hebben dan mij”
- Prof. David Anderegg van het Bennington College stelt vast dat kinderen van (over)bezorgde ouders, hyperactief worden door juist de hyperactiviteit van de ouders. En zij krijgen niet de kans om die hyperactiviteit in banen te leiden door zelfstandig dingen te doen en uit te vinden. Ook vindt Anderegg dat kinderen vaardigheden gaan missen in sociale zin, vooral ook in leiderschap.

Psychology Today 22/06/2012

- Kinderen groeien op en een psychologische broeikas, waarbij ze overbeschermd en in de gaten gehouden worden. Zelfs het mobieltje gaat daarbij een rol spelen. Kinderen vallen ook zelf heel snel terug op ouders en kunnen veel minder dan vroeger met onzekerheden omgaan.
Kinderen zijn in een permanente staat van afhankelijkheid !!!
- Spel is voor kinderen “fun”, maar kent veel minder dan vroeger het leren van vaardigheden, het controle krijgen over lichaam en geest en te reageren op de wereld om hun heen. Die rol lijkt door opvoeders (ouders en professionals in de opvang en op scholen te zijn overgenomen).

- Kinderen moeten leren omgaan met stressvolle situaties.

Dat moet niet door de ouders worden overgenomen.

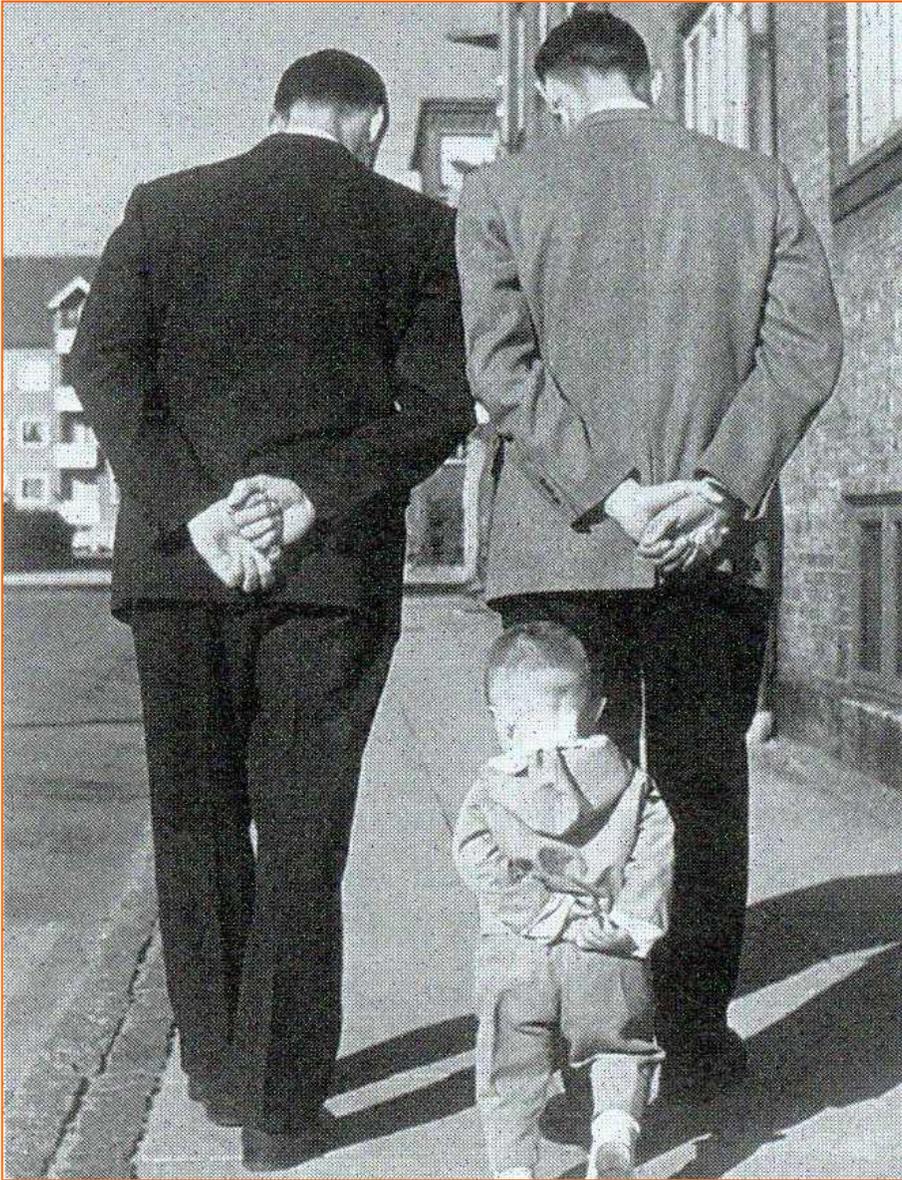
Onderzoek van Jerome Kagan (Harvard) dat 20% van de huidige kinderen last heeft van “een kort lontje”. Het zenuwstelsel lijkt geprogrammeerd om “over”-reagerend te zijn, gericht op een snelle response op stimuli...

Later in de puberleeftijd leidt dat tot introvert gedrag, verlegenheid, geen duidelijk sociale omgeving en tot een gebrek aan zelfvertrouwen.

Dennis Monte (Promotieonderzoek Gent augustus 2011)

- Irrationele angsten van ouders leiden tot overbescherming.
- Altijd te hulp snellende hyperouders schermen het kind af voor risico's en potentiële fouten.
- Kinderen worden in een beschermende “bubbel” geplaatst, maar worden uiteindelijk in gevaar gebracht doordat ze blind geworden zijn voor werkelijk gevaar.

Overigens is dat ook geïnitieerd door het Internationale Verdrag in zake de Rechten van het Kind van ruim 20 jaar geleden!

Kinderen imiteren
en dat geldt ook voor
hyperactief gedrag van
volwassenen

Quest van November 2012 (zeer lezenswaardig artikel)

“Zijn ouders van nu, ouders van niks”

m.m.w. van

Christien Brinkgreve / Hoogleraar Sociale Wetenschappen Universiteit Utrecht

Susan Bögels / Hoogleraar Pedagogiek Universiteit Amsterdam

NJi (Nederland Jeugd Instituut)

Willem de Jong / opvoeddeskundige / docent / schrijver

Quest

Opvoeding is er op gericht op alles “leuk” te houden.

Overbescherming leidt tot angstige, onzekere kinderen.

Taken van kinderen overnemen leidt tot motorische achterstanden.

Kinderen worden opgevoed tot “primadonna’s” die gewend zijn dat alle problemen voor hen worden gladgestreken.

Het voorkomen dat kinderen een buil oplopen, houdt de ontwikkeling van het kind tegen.

Kinderen worden later volwassen en zelfstandig.

Er lijkt dus een consensus

- Overbescherming is een slechte zaak
- Overbescherming is een onbedoelde vorm van verwaarlozing
- Overbescherming leidt tot achterstanden

Rol van de overheid

Het lijkt in eerste instantie dat de overheid door regelgeving “overprotectie” faciliteert en dat ook de GGD daarbij een rol speelt.

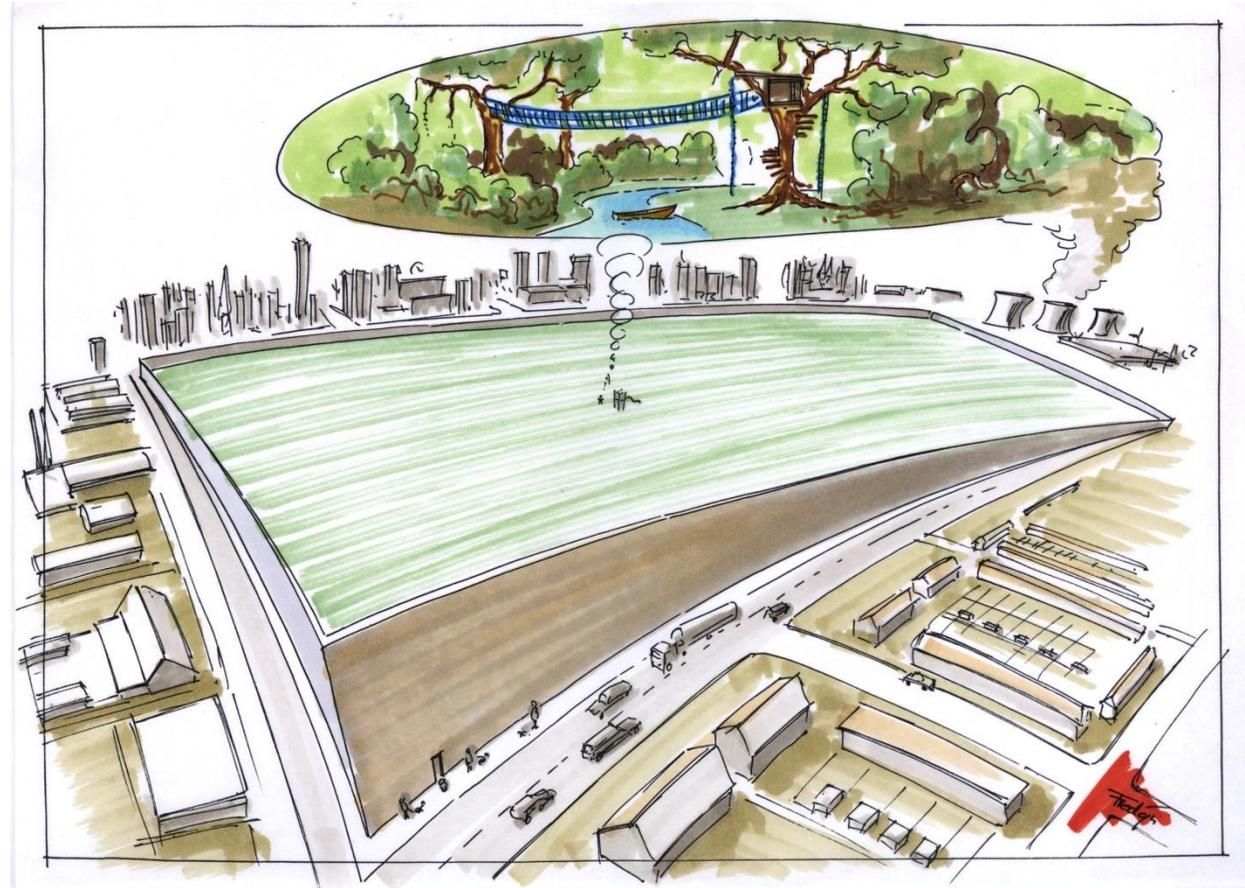
Rol GGD's

Heel vaak wordt door de kinderopvang de GGD aangewezen als de grote “boosdoener”; “er mag niets meer”.

Voor een deel is dat misschien waar, maar gesprekken met GGD

Middenbrabant en een reactie van GGD Utrecht geven een ander beeld.

Risicoschatting van volwassenen versus de droom van het kind

GGD

De toezichthouder toetst of de houder zich houdt aan de uitvoering van de ingezette acties;

De inspecteur controleert of de organisatie risico's goed in beeld heeft en ondervangen heeft;

De toezichthouder controleert of de houder een risico-inventarisatie heeft gemaakt;

De controleur kan het oneens zijn over de ingezette acties, maar als die binnen de wet- en regelgeving vallen is het OK.

09/09/09

- Eigenlijk zou elke instelling een pedagogisch plan moeten hebben, met daarin juist ook een visie op het opgroeiende kind;
- Bij de pedagogische plan zou een aansluitend veiligheidsplan moeten horen, waarin de risico-inventarisatie;
- Ouders bepalen misschien wel te veel bij de kinderopvang, juist rondom termen als veiligheid en risico, maar de confrontatie is voor leidsters niet gemakkelijk (*“misschien moet je met de lezing over de hoofden van de kinderopvang heen, juist de ouders aanspreken”*);
- GGD's zijn niet allemaal hetzelfde; er kunnen verschillen zijn in opvattingen en ook GGD's zijn lerende. De tendens naar risicomijdend gedrag is herkenbaar.

Rol Kinderopvang

- De opvoedingsprincipes van ouders lijkt in een groot aantal gevallen haaks te staan op pedagogische plannen van de kinderopvang.
- Leidsters en leidinggevenden worden daar in hoge mate mee geconfronteerd, met risicomijdend gedrag als gevolg.
- Dat zou niet moeten!!!

Hoe dan wel?

1. Overbescherming voorkomen!!!
2. Kinderen moeten door het kennis maken met risico's en het nemen ervan, hun grenzen leren kennen en overschrijden. Ze komen alleen op die manier tot een persoonlijk veiligheidsmanagement.
3. Amerikaans en Europees onderzoek concludeert dat juist door spel en beweging de intellectuele vaardigheden toenemen. Bewegen is de motor achter de intellectuele ontwikkeling. Spel en bewegen sterken sociale betrokkenheid en zo het nemen van beslissingen, het geheugen, denkprocessen en de snelheid ervan.

4. Maak gebruik van de huidige kennis en verwerk die in een visie en pedagogisch plan.
5. Durf weerstand te bieden aan “overvragende” ouders en verwijs naar visie en plan van de organisatie.
6. Neem kennis naar “voorbeeld”-plannen in eigen en omliggende landen en kijk in het bijzonder naar de praktijk in Scandinavië.
7. Zoek samen met GGD's, en bijv. Stichting Consument en Veiligheid en andere experts naar de grenzen van risico en veiligheid en kijk daarbij vooral ook naar de “benefits of risk”.

Bijvoorbeeld in Scandinavië

In Scandinavië zijn kinderen, ongeacht de weeromstandigheden, voornamelijk buiten en tot 10 graden onder nul slapen kleine kinderen ook nog buiten.

(hier wordt er smadelijk over de “konijnenhokken” gesproken, maar in Scandinavië claimt men wel een grotere weerstand tegen ziekte en minder allergieën!!)
Misschien een aandachtspunt.

Tot slot

- Kinderdagverblijven krijgen een steeds grotere rol in de opvoeding van kinderen; ouders delegeren de verantwoordelijkheid van opvoeding.
- Laat dan de visie van de kinderopvang vooral in het belang van het kind zijn en niet in het belang van de overbeschermdere ouder.
- Geef kinderen een interessante, uitdagende, veelzijdige (buiten)ruimte, met (herkenbare) risico's en lever op die wijze een bijdrage aan een evenwichtige opvoeding.

..... en geef het kind het recht op de eigen bult !!!

Dank voor uw aandacht !!!!

Vragen?